

Розроблено схеми «історії хвороби» та «історії ведення вагітності та пологів». Формулювання попереднього діагнозу, складання плану дослідження пацієнтки з обґрунтуванням доцільності кожного пункту, використання одержаних результатів лабораторних, інструментальних та функціональних досліджень для проведення диференційної діагностики дозволяє розвинути клінічне мислення студента, зміцнює інтеграційний зв'язок з попередньо вивченими дисциплінами.

Складені блоки для опрацювання практичних умінь з інтерпретації результатів клініко-лабораторних та інструментальних досліджень:

- дослідження стану фето-плацентарного комплексу;
- гістопатоморфологічного дослідження біоптату слизових оболонок (ендометрію, екзо- та ендоцервіксу), матки, яєчників, маткових труб;
- мікробіологічного дослідження біологічних рідин та виділень;
- променевого дослідження молочної залози, сечостатевої системи;
- ультразвукового дослідження.

Створено блоки ситуаційних задач за темами згідно типової програми, при розв'язуванні яких студентам надаються можливості створювати програму ведення хворих як в амбулаторних, так і в стаціонарних умовах. Студенти виділяють групи хворих, які потребують диспансерного нагляду; складають плани обстеження та стандартні плани лікування патології згідно наказів МОЗ, методи первинної і вторинної профілактики;

Сформована матеріальна база для якісного забезпечення учбового процесу (бібліотечний фонд, інформаційна база, фантомний та комп'ютерний класи). На кафедрах створено кабінети по засвоєнню практичних навичок згідно їх переліку в межах засвоєння фантомного курсу та проведення малих операцій та маніпуляцій.

На кафедрі акушерства та гінекології №1 створено альбом практичних навичок в паперовому та електронному вигляді, які представлені окремим розділом в керівництві «Пособие по подготовке к государственному профессионально-ориентированному экзамену по специальности «Лечебное дело», «Педиатрия».

Під час проходження виробничої практики студенти мають можливість закріплення знань і умінь, одержаних при вивченні дисципліни, з вдосконаленням практичних навичок, ознайомленням з організацією та умовами роботи лікаря пологового будинку та жіночої консультації.

Контроль вміння виконувати практичні навички на фантомах проводиться під час модульних контролів, диференційного заліку після виробничої практики, а також на державних іспитах.

Відпрацюванню практичних навичок потрібно приділяти значну увагу протягом всього періоду навчання. Велике значення мають клінічні обходи та клінічні розбори тематичних хворих сумісно з професорами кафедри, де студенти мають можливість висловити свої думки стосовно обстеження та лікування хворих. На наш погляд, це безперечно підвищує зацікавленість студентів до навчання, активізує їх увагу і пізнавальну діяльність майбутнього спеціаліста до вивчаємої дисципліни.

Література

1. Нові напрями впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищих медичних і фармацевтичному навчальних закладах України III-IV рівнів акредитації: матеріали Всеукр. наук. навч.-метод. конф.-Тернопіль: ТДМУ, 2011.-568 с.
2. Положення про кредитно-модульну систему організації навчального процесу в Одеському національному медичному університеті: видання третє, доповн. та переробл./ За ред. В.М. Запорожана / Кресюн В.Й., Бажора Ю.І., Гончарук С.Ф. [та ін.]. - Одеса : ОНМедУ, 2012.-36 с.

ВИКОРИСТАННЯ КЕЙС-МЕТОДУ ПРИ ВИРШЕННІ СИТУАЦІЙНИХ ЗАДАЧ ІЗ МЕДИЧНОЇ ПАРАЗИТОЛОГІЇ ЗГІДНО З КМСОНП

О.І. Захарчук, М.І. Кривчанська, Л.О. Кадельник

Буковинський державний медичний університет МОЗ України, м. Чернівці

Вступ. В умовах запровадження засад кредитно-модульної системи організації навчального процесу (КМСОНП) викладання навчального матеріалу потребує постійного підвищення професійного рівня та педагогічної майстерності викладача, вдосконалення та уведення в навчальний процес нових

форм і методів з метою забезпечення умов для засвоєння студентами навчальних програм на рівні обов'язкових вимог щодо змісту, рівня та обсягу освіти, сприяння розвитку здібностей студентів [1].

Основна частина. При читанні лекцій та проведенні практичних і семінарських занять виникає проблема не тільки сприйняття, а й бажання студента знати навчальний матеріал. Видатний сучасний американський соціальний психолог Стенлі Мілграм вказує, що «при складанні іспитів ми готові до сприйняття стресу, напруги та впливу на самооцінку. Але коли справа стосується процесу отримання нових знань, як же мало терпимості ми виявляємо» [2].

Прогресивним кроком у підвищенні мотивації до навчання завжди вважалося впровадження нових технологій в навчальний процес. Сьогодні до інноваційних технологій можна віднести і використання комп'ютерних моделюючих систем, і впровадження ситуаційних, так званих, кейсових технологій, і вирішення фахових завдань за допомогою комплексного використання знань із загальноосвітніх та фахових дисциплін.

Впровадження сучасних інтерактивних методів навчання вимагає глибокого залучення студентів до навчального процесу.

Кейс-метод ґрунтується на принципах, які фактично змушують переглянути роль викладача і студента. Обов'язок викладача при застосуванні кейс-методу полягає в тому, щоб створити в навчальній аудиторії такі умови, які б дозволили розвинути у студентів вміння критично мислити, аналізувати, спонукати їх до того, щоб у процесі дискусії поділитися власними думками, ідеями, знаннями та досвідом. Обов'язок студента полягає в тому, щоб збагачуючи своєю творчою енергією навчальний процес, прийняти на себе частку відповідальності за його результативність. При цьому студенти повинні усвідомлювати, що викладач знаходиться в аудиторії для того, щоб допомогти їм, і вони мають скористатися цим у повній мірі, проте основна відповідальність за те, чому вони навчилися, лежить саме на них [3].

Кейс-методика передбачає не просто передачу знань, а навчання студентів-медиків здатності справлятися з такими унікальними та нестандартними ситуаціями, які вимагають знань з багатьох дисциплін, які, як правило, виникають в реальному житті і вимагають вирішення таких проблем, що реально виникли чи можуть виникнути й потребують прийняття системного рішення.

Даний інтерактивний освітній метод вимагає активної індивідуальної участі студентів і не передбачає єдиної „правильної“ відповіді, є природним для суспільства з невеликою владною дистанцією, домінуючими цінностями індивідуалізму і слабким прагненням уникнути невизначеності.

Кейс-метод є дуже ефективним для розвитку навичок ідентифікації фахових проблем, систематизації й аналізу викладених фактів та розробки й прийняття альтернативних рішень. Творче і аналітичне мислення стає необхідною рисою сучасного лікаря за умов зростання конкуренції в приватній та страховій медицині.

Процес розробки будь-якого кейсу може бути представлений як такий, що передбачає проходження наступних етапів: підготовка загального плану кейсу; проведення досліджень, необхідних для підготовки кейсу; написання вихідного варіанту кейсу; обговорення кейсу з фахівцями і редагування; підготовка нотаток для викладачів щодо того, яким чином доцільно презентувати кейс; презентація кейсу в навчальній аудиторії і редагування як самого тексту, так і нотаток для викладачів, якщо це є необхідним; розповсюдження кейсу.

Індивідуальний аналіз кейсу і його обговорення в групі надають більші можливості для розвитку фахової майстерності, ніж заучування підручника чи конспекту лекцій.

На кафедрі медичної біології, генетики та фармацевтичної ботаніки ми підготували кейс щодо оптимізації ситуаційних задач з медичної паразитології згідно вимог кредитно-модульної системи. Постійно проводяться презентації кейсу в навчальних аудиторіях і редагування відповідними фахівцями.

Даючи студентам завдання у формі кейсів, ми відкриваємо їм значно більшу можливість поділитися своїми знаннями, досвідом і уявленнями, тобто навчитися не тільки у викладача, а й один у одного. Даний метод піднімає впевненість студентів у собі, у своїх здібностях. Студенти активно вчать слухати один одного і точніше висловлювати свої думки.

В умовах глобалізації економіки та розширення меж Болонського процесу кейс-метод допоможе краще розуміти психологію наших іноземних партнерів, для яких цей метод складає основу їх вищої освіти. Формуються такі навички, як спостереження, відбір даних, ідентифікація проблеми, розробка щодо прийняття альтернативних рішень, спілкування, мотивація.

Світовий досвід підготовки фахівців вищої школи доводить, що найголовнішою навичкою, яку здобуває студент під час навчання, є вміння під професійним кутом зору сприймати будь-яку наочну, вербальну інформацію, самостійно осмислювати, приймати рішення, оцінюючи його можливі наслідки, визначати оптимальні шляхи реалізації цього рішення [4].

Студенти краще сприймають сказане викладачем, якщо вони замислюються над інформацією і аналізують її. Так відбувається тільки в тому випадку, якщо аудиторія мотивована це робити і має таку можливість, або коли мова йде про суб'єктивно значущі речі. Як правило, створити особисту зацікавленість вдається завдяки тому, що перед аудиторією будуть поставлені деякі питання, на які вони зможуть відповісти лише завдяки інформації, отриманій на занятті. У нашому випадку – це вирішення нетипових ситуаційних завдань з медичної паразитології.

При роботі з інформацією необхідні спеціальні підходи. Дослідження комунікаційних процесів у студентських колективах показали, що викладач від свого студента, чи науковий керівник від дисертанта може добитися розуміння не більш, ніж 60% інформації зі складної проблеми (мова йде саме про вищий менеджмент, відповідальних і серйозних студентів та молодих науковців). У разі передачі інформації за допомогою письмових джерел відсоток втрат ще вищий. Поєднання різних інформаційних каналів знижує втрати [5]. Це очевидно з буденної практики: у кожної людини свій механізм сприйняття. Хтось легко схоплює думку з півслова, не дуже прагнучи відкрити книгу. Хтось віддає перевагу сприйняттю текстової інформації. Для різних спільнот необхідні різні способи комунікативного впливу, що особливо є актуальним для студентського середовища.

Висновок. Використання кейс-методу в навчальному процесі прищеплює навички ідентифікації фахових медичних проблем, систематизації й аналізу викладених фактів при диференціальній діагностиці, призначенні лікування та розробці профілактичних заходів. У студентів-медиків розвивається творче й аналітичне мислення, що дозволяє брати участь в обговоренні питань, які виникають під час занять, знижується нервова напруга та легше сприймається інформація.

Література

1. Про освіту: Закон України №1060-ХІІ, із змінами від 11 червня 2008.
2. Миліграм С. Експеримент в соціальній психології / С. Миліграм. – СПб.: Издательство "Питер", 2000. – 336 с.
3. Ковжого С.О. Сучасні освітні технології та методи їх використання в навчальному процесі / С.О.Ковжого, А.М.Поліжасяв, С.А. Тузіков // Національна юридична академія України ім. Я. Мудрого. – 2008. – http://www.rusnauka.com/8_NMIW_2008/Pedagogica/28601.doc.htm
4. Воркут Т.А. Роль кейс-методу в підготовці фахівців з логістики: Аналіз світового досвіду / Т.А. Воркут // Ринок послуг комплексних транспортних систем та прикладні проблеми логістики. – Київ, 2000. – С.55-61.
5. Почешов Г.Г. Паблік рилейшнз для професіоналов / Г.Г.Почешов - М.: Рефл-бук: Ваклер, 2005. - 638 с.

УДК 616.61-003.1:616.21-003.12-032

НОВІ МЕТОДИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ВПРОВАДЖЕННЯ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ ПРИ ВИКЛАДАННІ ПЕРШОЇ ДОЛІКАРСЬКОЇ ДОПОМОГИ

*Зуб Л.О., Калугін В.О., Кушнір Л.Д., Багрій В.М., Вісвятник В.В.
Буковинський державний медичний університет*

NEW METHODS OF ORGANIZATION OF EDUCATIONAL PROCESS IN THE CONDITIONS OF INTRODUCTION CREDIT-MODULE SYSTEMS AT TEACHING OF THE FIRST DOLIKARSKOY AID

*L.O. Zub, V.O. Kalugin, L.D. Kushnir, V.M. Bagriy, V.V. Vivsyanik
Bukovyna state medical university*

У статті висвітлено нові методи організації практичних занять на основі практично-орієнтованих завдань, запропоновано нові підходи до проведення практичних занять у студентів фармацевтичного факультету з дисципліни "перша долікарська допомога".

Ключові слова: перша долікарська допомога, практично-орієнтовані завдання.

In the article the new methods of organization of practical employments are reflected on the basis of the practically oriented tasks, the new going is offered near the leadthrough of practical employments for the students of pharmaceutical faculty from discipline the "first dovrachebnaya aid".